

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ATSISAKYMO PRADĖTI LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO REIKALAVIMŲ PAŽEIDIMO TYRIMĄ PAGAL VŠĮ „UŽSTATAS“ PAREIŠKIMĄ

2018 m. balandžio 26 d. Nr. 1S-53 (2018)

Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2018 m. balandžio 26 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl atsisakymo pradėti Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo reikalavimų pažeidimo tyrimą pagal VŠĮ „Užstatas“ (kodas 303344301, adresas Konstitucijos pr. 21A, LT-08130 Vilnius; toliau – ir Pareiškėjas) pareiškimą.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(2) 2017 m. lapkričio 17 d. VŠĮ „Užstatas“ kreipėsi į Konkurencijos tarybą su pareiškimu Nr. 171117-KT1 dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimų tyrimo atlikimo užstato už vienkartinės pakuotes sistemoje (toliau – Pareiškimas).

(3) Pareiškėjas prašė pradėti tyrimą dėl galimų Konkurencijos įstatymo pažeidimų, pažeidžiančių VŠĮ „Užstatas“ teises ir teisėtus interesus.

(4) Pareiškėjo teigimu, asociacija LIETUVOS ALUDARIŲ GILDIJA (toliau – LAG), LIETUVOS PREKYBOS ĮMONIŲ ASOCIACIJA (toliau – LPJA) ir Lietuvos natūralaus mineralinio vandens gamintojų asociacija (toliau – LNMVGA) įsteigė ir įgijo Viešosios įstaigos Užstato sistemos administratorius (toliau – USAD) kontrolę apeidamos bei išvengdamos Konkurencijos įstatyme numatytos koncentracijos priežiūros procedūros.

(5) Pareiškėjas nurodė, kad didžiausi LAG, LPJA ir LNMVGA nariai atsisakė bendradarbiauti su VŠĮ „Užstatas“ dėl dalyvavimo užstato už vienkartinės pakuotes sistemoje per jį ir taip sudarė konkurenciją ribojantį susitarimą sudaryti išimtinės sąlygas atitinkamoje rinkoje veikti tik USAD. Pareiškėjo teigimu, USAD atsisakydamas bendradarbiauti ir (ar) derėtis su VŠĮ „Užstatas“, įskaitant ir dėl galimybės naudotis USAD sukurta vienkartinė pakuočių priėmimo infrastruktūra, bei kitais veiksmais, pavyzdžiui, vienašališkai nustatydamas administravimo įmokų dydį, riboja konkurenciją, nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti rinkoje bei pažeidžia vartotojų interesus, t. y. piktnaudžiauja dominuojančia padėtimi.

(6) Pareiškėjas taip pat nurodė, kad viešojo administravimo subjektai pažeidė pareigą užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir jai pavaldžios priežiūros bei kontrolės institucijos priėmė teisės aktus ir kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas USAD, diskriminuoja VŠĮ „Užstatas“ ir dėl kurių atsirado konkurencijos sąlygų skirtumai atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams.

(7) VŠĮ „Užstatas“ nurodė, kad Pareiškime nurodyti teiginiai grindžiami jam žinomomis faktinėmis aplinkybėmis ir be specialių tyrimo veiksmų gautais duomenimis. Pateikė, jo nuomone, įtarimus dėl minėtų Konkurencijos įstatymo pažeidimo egzistavimo patvirtinančius įrodymus, pavyzdžiui, USAD steigimo dokumentus, savo kreipimuisi į Lietuvos mažmeninės prekybos įmones, USAD, Aplinkos ministeriją ir kitas valstybės institucijas.

(8) Konkurencijos tarybos administracijos darbuotojai, įvertinę Pareiškime pateiktą informaciją, 2017 m. gruodžio 20 d. rašte Nr. (2.17-34)6V-3033 nurodė, kad ji ne visa apimtimi atitinka pareiškimui pradėti Konkurencijos įstatymo pažeidimo tyrimą nustatytus reikalavimus ir turi

trūkumų. Konkurencijos tarybos administracijos darbuotojų vertinimu, Pareiškime pateiktų duomenų nepakanka preliminariai nustatyti, ar Pareiškime nurodomų ūkio ir viešojo administravimo subjektų veiksmai galėtų pažeisti Konkurencijos įstatymo reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, buvo nurodytas terminas ir paprašyta pateikti konkrečią informaciją, argumentus ir kitus teiginius patvirtinančius įrodymus dėl Pareiškime pateiktų įtarimų dėl galimų Konkurencijos įstatymo pažeidimų.

(9) 2018 m. sausio 19 d. raštu Nr. 180119-KT2 VŠĮ „Užstatas“ pateikė papildomą informaciją, kuri iš esmės atkartoją jau Pareiškime pateiktus paaiškinimus.

(10) VŠĮ „Užstatas“ nurodė, kad LAG, LPĮA ir LNMVGA 2014 m. rugpjūčio 8 d. steigiamojo susirinkimo protokolu ir steigimo sutartimi įsteigė ir įgijo USAD bendrąją kontrolę. Didžiausi LAG nariai finansavo USAD infrastruktūrą ir (ar) laidavo USAD paskolas bei įgijo teisę tiesiogiai deleguoti atstovą į USAD valdybą. Asociacijos įgijo 1/3 USAD steigėjo teisių. Dėl to, šie subjektai kartu su USAD pripažintini susijusių ūkio subjektų grupe. Teigė, kad Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatyme ir kituose teisės aktuose įtvirtintas USAD steigimo ir veiklos tikslas patvirtina, jog USAD laikytinas autonomiško ūkio subjekto funkcijas atliekančiu ūkio subjektu, o 2013 m. vien pagal viešai skelbiamus duomenis USAD steigėjų (asociacijų) ir jų narių bendra metinė pajamų suma viršijo Konkurencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatytas ribas.

(11) VŠĮ „Užstatas“ taip pat nurodė, kad nepaisant keleto bendradarbiavimo pasiūlymų su konkrečiais bendradarbiavimo modeliais ir sąlygomis teikimo, USAD atsisakė bet kokio bendradarbiavimo. Dėl to VŠĮ „Užstatas“ yra priverstas įrengti savo taromatus tose pačiose vietose, kuriose jau yra USAD taromatai, neturi galimybės įrengti taromatų populiariausiose ir labiausiai prieinamose atliekų gražinimo vietose, negali pateikti konkurencingų pasiūlymų gamintojams ir importuotojams, patiria kitus veiklos suvaržymus. Pareiškėjo teigimu, USAD priima vienašališkus sprendimus dėl administravimo mokesčio dydžio ir kompensuojamų sąnaudų tarifų, t. y. nepateikia objektyvaus jų pagrindimo ir diferencijavimo, bendradarbiavimo sutartyse kompensavimo tarifus diferencijuoja pagal tai, kas yra tarp USAD steigėjų, o kas ne, gamintojai ir importuotojai negali rinktis iš kelių užstato už vienkartinės pakuotes sistemų ir turi bendradarbiauti su USAD, daliai gamintojų ir importuotojų USAD nustato iš anksto mokėti administravimo mokesį ir užstatą, o kitiems – atidedamąjį laikotarpį, bei atlieka kitus Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimus prieštaraujančius veiksmus.

(12) VŠĮ „Užstatas“ nurodė, kad su atitinkamais prekybininkais, pardavėjais ir gamintojais bei importuotojais yra sudaręs preliminarinius rašytinius susitarimus dėl bendradarbiavimo ir dėl pavedimo vykdyti užstato už vienkartinės pakuotes sistemoje priskirtas funkcijas. Teigė, kad dauguma susitarimų negalėjo būti įgyvendinti dėl Pareiškime nurodytų priežasčių. Be to, dalis prekybininkų atsisakė savanoriškai dalyvauti užstato už vienkartinės pakuotes sistemoje per jį, nurodė, kad jau dirba su USAD ir kitos sutarties pasirašyti neketina.

(13) 2016 m. vasario 26 d. VŠĮ „Užstatas“ pateikė kitą Konkurencijos tarybos administracijos darbuotojų prašytą informaciją apie teisme nagrinėjamus klausimus dėl Aplinkos apsaugos agentūros sprendimų VŠĮ „Užstatas“ atžvilgiu ir VŠĮ „Užstatas“ sutarties su pavedimo davėju kopiją.

(14) Konkurencijos tarybos administracijos darbuotojai, 2018 m. balandžio 5 d. raštu Nr. (2.17-34)6V-864, įvertinę Pareiškimą ir jo papildymus, kurie visi kartu laikomi Pareiškimu, pripažino, jog Pareiškimas neatitinka teisės aktuose pareiškimams keliamų reikalavimų. Pateikė paaiškinimus, kodėl Pareiškime pateikta informacija yra nepakankama ir (ar) nesudaranti pagrindo teikti Konkurencijos tarybai svarstyti klausimą dėl tyrimo pradėjimo pagal jį.

(15) 2018 m. balandžio 16 d. VŠĮ „Užstatas“ pateikė skundą dėl šio Konkurencijos tarybos administracijos darbuotojų sprendimo (toliau – Skundas). VŠĮ „Užstatas“ teigimu, sprendimas yra neteisėtas, nes savo turiniu prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams, jį priėmė nekompetentingas viešojo administravimo subjektas ir jį priimant buvo pažeistos pagrindinės procedūros ir taisyklės. Pareiškėjo vertinimu, sprendime nurodyti vien formalūs teiginiai, o jo nurodyti faktiniai bei teisiniai argumentai, Konkurencijos tarybos administracijos darbuotojų negalėjo būti atmesti. VŠĮ „Užstatas“ Skunde prašė panaikinti šį sprendimą, pradėti tyrimą dėl Konkurencijos įstatymo pažeidimų užstato už vienkartinės pakuotes sistemoje ir įgyvendinti Konkurencijos tarybos įgalinimus, kad atitinkamoje rinkoje būtų užtikrinta sąžiningos konkurencijos laisvė.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a :

(16) Įvertinusi VŠĮ „Užstatas“ Pareiškimą ir Skundą, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad Pareiškėjas iš esmės siekia, kad Konkurencijos taryba atliktų tyrimą dėl to, ar įvairūs USAD, jo steigėjų (asociacijų) bei jų narių veiksmai ir viešojo administravimo subjektų sprendimai (teisės aktai) dėl užstato už vienkartinės pakuotes sistemos nepažeidė Konkurencijos įstatymo reikalavimų.

(17) Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškime ir Skunde pateikiami iš esmės tie patys argumentai bei prašoma pradėti tyrimą dėl galimų Konkurencijos įstatymo pažeidimų užstato už vienkartinės pakuotes sistemoje, Pareiškimą ir Skundą yra tikslinga nagrinėti bendrai, dėl jų abiejų šiuo nutarimu priimant vieną sprendimą.

(18) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 3 dalimi, Konkurencijos taryba, išnagrinėjusi pareiškimą dėl Konkurencijos įstatymo pažeidžiančių veiksmų, priima sprendimą pradėti tyrimą arba atsisakyti pradėti tyrimą. Pagal 24 straipsnio 7 dalį, Konkurencijos taryba priima nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą, jeigu nėra duomenų, kurie leistų pagrįstai įtarti šio įstatymo pažeidimą. Be to, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) yra ne kartą pažymėjęs, „jog tam, kad būtų pradedamas tyrimas, turi būti žinomi konkretūs faktiniai duomenys apie atliktus konkrečius konkurencijos teisės pažeidimus“¹, o „prašymas ištirti Konkurencijos įstatymo <...> nuostatų laikymąsi negali būti abstraktus pobūdžio. <...> prašymą padavusiam asmeniui tenka pareiga pakankamai sukonkretinti ir pagrįsti savo prašymą, kad konkurencijos teisės pažeidimo tikimybė būtų akivaizdi“². LVAT taip pat patvirtino, kad tam tikrų „aplinkybių nurodymas savaiame nenulemia būtinumo pradėti tyrimą, nes jose yra reiškiamas subjektyvus prašančio atlikti tyrimą asmens požiūris“ ir, nors „pareiškėjas nėra įpareigotas pateikti visų tyrimui reikalingų duomenų ir dokumentų, tačiau pareiškėjas turėtų pateikti pakankamai duomenų leidžiančių numanyti, jog galimai padarytas Konkurencijos įstatymo pažeidimas, t. y. pareiškėjas nėra atleidžiamas nuo pareigos pateikti tam tikrus duomenis, o ne tik savo nuomonę“³.

1. Dėl galimo Konkurencijos įstatymo 9 straipsnio 2 dalies ir 10 straipsnio 1 dalies reikalavimų pažeidimo

(19) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo nuostatomis, ūkio subjektai privalo pateikti pranešimą apie koncentraciją Konkurencijos tarybai ir gauti jos leidimą iki koncentracijos įgyvendinimo, jeigu numatomi vykdyti veiksmai yra susijungimas arba kontrolės įgijimas (koncentracija) ir koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų bendrosios pajamos yra didesnės nei numatyta Konkurencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje.

(20) Konkurencijos įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad koncentracijoje, apie kurią privaloma pranešti, dalyvaujantys ūkio subjektai ar kontroliuojantys asmenys neturi teisės įgyvendinti koncentracijos tol, kol bus priimtas Konkurencijos tarybos nutarimas leisti vykdyti koncentraciją. Konkurencijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatyta, kad Konkurencijos taryba tiria, be kita ko, koncentracijos vykdymą apie tai nepranešus ar negavus leidimo.

(21) Koncentracija, vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 5 dalimi, laikomas ūkio subjektų susijungimas arba ūkio subjekto kontrolės įgijimas. Remiantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 9 dalimi, kontrolė suprantama kaip visokios iš įstatymų ar sandorių atsirandančios teisės, kurios suteikia juridiniam ar fiziniam asmeniui galimybę daryti lemiamą įtaką ūkio subjekto veiklai. Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 18 dalimi, du ar daugiau ūkio subjektų, kurie dėl savitarpio kontrolės ar priklausomybės ir galimų suderintų veiksmų laikomi vienu ūkio subjektu apskaičiuojant bendrąsias pajamas ir rinkos dalį, sudaro susijusių ūkio subjektų grupę.

¹ LVAT 2008 m. lapkričio 25 d. nutartis adm. b. Nr. A³⁹-1939-08, *Lietuvos auditorių rūmai v Konkurencijos taryba*; 2016 m. vasario 15 d. nutartis adm. b. Nr. eA-496-662/2016, *Lietuviškų degalinių sąjunga v Konkurencijos taryba*.

² LVAT 2012 m. balandžio 20 d. nutartis adm. b. Nr. A⁸⁵⁸-1274/2012, *Klaipėdos apskrities verslininkų asociacija v Konkurencijos taryba*; 2014 m. vasario 24 d. nutartis adm. b. Nr. A⁵⁵²-234/2014, *Lietuvos autoverslininkų asociacija v Konkurencijos taryba*.

³ LVAT 2011 m. vasario 23 d. nutartis adm. b. Nr. A⁴⁴⁴-634/2011, *Nacionalinė dujų, elektros ir šilumos vartotojų gynimo lyga v Konkurencijos taryba*.

(22) Taigi, vertinant, ar VšĮ „Užstatas“ Pareiškime nurodyti LAG, LPĮA ir LNMVGA veiksmai dėl USAD steigimo laikytini koncentracija, apie kurią privaloma pranešti ir gauti Konkurencijos tarybos leidimą, be kita ko vadovaujamosi Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 5, 9, 10 ir 11 dalyse nurodytomis koncentracijos, kontrolės, kontroliuojančio asmens ir lemiamos įtakos sąvokomis. Be to, vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 1 straipsnio 3 dalimi, Konkurencijos įstatymu siekiama Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos konkurencijos santykius reglamentuojančios teisės suderinamumo, todėl vertinant minėtus veiksmus taip pat yra atsižvelgiama į Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės bei Europos Komisijos suvestiniame pranešime dėl jurisdikcijos pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (toliau – Komisijos pranešimas) pateiktus paaiškinimus koncentracijų klausimais.

(23) VšĮ „Užstatas“ Pareiškime nurodė, kad LAG, LPĮA ir LNMVGA įsteigdamos USAD įgyvendino koncentraciją apie ją nepranešusios Konkurencijos tarybai ir negavusios leidimo. Šiuos savo teiginius grindė aplinkybėmis, kad didžiausi LAG nariai finansavo USAD infrastruktūrą ir (ar) laidavo už USAD paskolas ir taip įgijo teisę tiesiogiai deleguoti atstovą į USAD valdybą. LAG, LPĮA ir LNMVGA kiekviena įgijo po vieną balsą iš trijų USAD steigėjų teisių, t. y. Pareiškėjo nuomone, taip įgijo bendrąją USAD kontrolę. Pagal Pareiškėjui viešai žinomus duomenis LAG, LPĮA ir LNMVGA ir jų narių bendra 2013 m. pajamų suma viršijo Konkurencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatytas ribas.

(24) Kaip minėta, kontrolė suprantama kaip visokios iš įstatymų ar sandorių atsirandančios teisės, kurios suteikia juridiniam ar fiziniam asmeniui galimybę daryti lemiamą įtaką ūkio subjekto veiklai. Suvestinio pranešimo 62 punktas paaiškina, jog bendrosios kontrolės atveju lemiamą įtaką, kuri paprastai reiškia galimybę blokuoti veiksmus, nustatančius įmonės komercinę strategiją, ūkio subjektui gali daryti du ar daugiau asmenų. Bendrai kontroliuojant ūkio subjektą du ar daugiau kontroliuojančių asmenų gali atmesti siūlomus strateginius sprendimus, todėl šie asmenys turi susitarti nustatydami bendrosios įmonės verslo politiką ir bendradarbiauti. Suvestinio pranešimo 80 punktas numato, jog galimybė keistis smulkiųjų akcininkų susivienijimams paprastai leidžia daryti prielaidą, kad bendrosios kontrolės nėra. Kai priimant sprendimus dauguma nėra stabili ir ją kiekvieną kartą gali sudaryti bet kokia smulkiųjų akcininkų grupė, negalima daryti prielaidos, kad smulkieji akcininkai (arba tam tikra jų grupė) bendrai kontroliuos įmonę – pavyzdžiui, įmonėje, kurioje trys akcininkai turi po vieną trečdalį įstatinio kapitalo ir kiekvienas renka trečdalį valdybos narių, bendros akcininkų kontrolės nėra, nes sprendimai turi būti priimami paprasta balsų dauguma.

(25) Įvertinusi šių teisės aktų reikalavimus ir Pareiškime dėl to pateiktus duomenis, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad nėra pagrindo įtarti, kad USAD steigėjos (asociacijos) turėdamos 1/3 balsų USAD steigiamajame susirinkime ir jų nariai finansiškai prisidėdami prie USAD steigimo ir veiklos bei deleguodami atstovus į USAD valdybą galėtų įgyvendinti bendrąją USAD kontrolę. Be to, Konkurencijos taryba nenustatė, jog Pranešime būtų pateikta duomenų, kurie leistų pagrįstai įtarti, kad USAD steigėjų (asociacijų) nariai yra susiję su jomis kuriuo nors iš Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 18 dalyje⁴ nurodytų būdų, dėl ko turėtų būti laikomi su jomis susijusių ūkio subjektų grupe.

(26) Taigi, apibendrinant aukščiau išdėstyta, nėra pagrindo įtarti, jog VšĮ „Užstatas“ Pareiškime nurodyti USAD steigėjų (asociacijų) veiksmai, laikytini koncentracija, apie kurią minėti subjektai turi pranešti Konkurencijos tarybai ir gauti jos leidimą. Pareiškime nepateikta duomenų, kurie leistų pagrįstai įtarti, jog buvo pažeisti Konkurencijos įstatymo 9 straipsnio 2 dalies ir 10 straipsnio 1 dalies reikalavimai dėl koncentracijų priežiūros.

⁴ Vertinimas atliktas pagal USAD steigimo metu galiojusios Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 18 dalies reikalavimus.

2. Dėl galimo Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimų pažeidimo

(27) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento. Pagal Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 19 dalį susitarimu yra laikomos bet kokia forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytos sutartys arba ūkio subjektų suderinti veiksmai, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciumo ir pan.) arba šio junginio atstovų priimtą sprendimą.

(28) Taigi, norint nustatyti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimą yra būtinos šios sąlygos: 1) susitarimas tarp konkurentų ar skirtinguose prekės platinimo lygiuose veikiančių ūkio subjektų, kuris 2) riboja ar gali riboti konkurenciją. Spręsdama, ar yra pagrindas įtarti konkurenciją ribojantį susitarimą pagal VŠĮ „Užstatas“ Pareiškimą, Konkurencijos taryba vertina, ar pateikti duomenys, kurie leistų pagrįstai įtarti, jog Pareiškėjo įvardijama galimai konkurenciją ribojanti situacija galėjo būti lemta būtent dėl sudarytų konkurenciją ribojančių susitarimų.

(29) VŠĮ „Užstatas“ teigimu, LAG, LPIA ir LNMVGA nariai atsisakė bendradarbiauti dėl dalyvavimo užstato už vienkartinės pakuotes sistemoje per jį ir taip sudarė konkurenciją ribojantį susitarimą sudaryti išimtinės sąlygas atitinkamoje rinkoje veikti tik USAD.

(30) Įvertinusi aukščiau nurodytų teisės aktų reikalavimus ir Pareiškimo teiginius dėl galimų draudžiamų susitarimų, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad nėra pagrindo įtarti USAD steigėjų (asociacijų) sudarytų konkurenciją ribojančių susitarimų egzistavimo. Vien tai, kad LAG, LPIA ir LNMVGA ir (ar) jų nariai atsisakė bendradarbiauti su VŠĮ „Užstatas“, savaime nereiškia, kad tokie veiksmai galėtų būti vertinami kaip konkurenciją ribojantis minėtų subjektų susitarimas. VŠĮ „Užstatas“ Pareiškime nepateikė jokių faktinių duomenų, leidžiančių pagrįstai įtarti susitarimo egzistavimą ir (ar) tokio susitarimo konkurenciją ribojantį pobūdį.

(31) Taigi, apibendrinant aukščiau išdėstyta, vien pagal VŠĮ „Užstatas“ Pareiškimo teiginius dėl LAG, LPIA ir LNMVGA ir (ar) jų narių atsisakymo bendradarbiauti su juo, nėra pagrindo pagrįstai įtarti, jog buvo pažeisti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimai.

3. Dėl galimo Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimų pažeidimo

(32) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 7 straipsniu, draudžiama piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi atitinkamoje rinkoje atliekant visokius veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti atitinkamoje rinkoje arba pažeidžia vartotojų interesus.

(33) Taigi, norint nustatyti Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio pažeidimą, turi būti dvi sąlygos: 1) ūkio subjektas atitinkamoje rinkoje turi užimti dominuojančią padėtį ir 2) dominuojančią padėtį užimantis ūkio subjektas turi atlikti Konkurencijos įstatymo draudžiamus veiksmus. Spręsdama, ar yra pagrindas įtarti USAD piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi veiksmus pagal VŠĮ „Užstatas“ Pareiškimą, Konkurencijos taryba vertina, ar pateikti duomenys, kurie leistų pakankamai pagrįstai įtarti, jog Pareiškėjo įvardijami piktnaudžiavimo veiksmai tikrai buvo atlikti.

(34) Nors VŠĮ „Užstatas“ Pareiškime teigė, kad USAD atsisakė su juo bendradarbiauti ir pasirašyti bendradarbiavimo sutartį dėl bendro pakuočių pavyzdžių bei brūkšninių kodų registro formavimo ir bendro taromatų bei rankinio pakuočių surinkimo tinklo diegimo, vis dėlto, pagal pateiktus faktinius duomenis, USAD atsakydamas į kvietimą bendradarbiauti prašė pateikti papildomos informacijos. Atsižvelgdama į šią turimą informaciją, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad USAD veiksmų prašant pateikti papildomą informaciją prieš pasirašant bendradarbiavimo sutartį, nėra pakankamo pagrindo savaime vertinti kaip galimo neleistino konkurencijos ribojimo.

(35) Be to, vien VŠĮ „Užstatas“ Pareiškimo teiginiai, kad USAD vienašališkai nustato per didelius sąnaudų mažmeninės prekybos įmonėms kompensavimo tarifus ir (ar) nepateikia administravimo įmokų dydžio nustatymo motyvų, savaime neparodo, jog sąnaudų kompensavimo tarifai ir administravimo įmokų dydžiai galėtų būti nesąžiningi. Konkurencijos tarybos vertinimu, Pareiškėjas taip pat nepateikė duomenų, kurie leistų nustatyti konkrečias USAD sudaromų sutarčių sąlygas ir priežastis, dėl kurių jos galėtų būti laikomos nesąžiningomis, bei leistų įtarti, jog būtent dėl

šių sąlygų nustatymo yra ribojama ūkio subjektų konkurencija, varžomos galimybės jiems veikti rinkoje arba pažeidžiami vartotojų interesai.

(36) Įvertinusi aukščiau nurodytų teisės aktų reikalavimus ir Pareiškimo informaciją, Konkurencijos taryba daro išvadą, jog nebuvo pateikta duomenų leidžiančių pagrįstai įtarti, kad USAD veiksmai turėtų piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi požymių. Pareiškėjo pateikti duomenys šiuo metu nesudaro pagrindo įtarti galimo Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio pažeidimo.

4. Dėl galimo Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų pažeidimo

(37) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalimi viešojo administravimo subjektai turi pareigą užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę, įgyvendinant pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu. To paties straipsnio 2 dalis nurodo, kad valstybės valdymo ir savivaldos institucijoms draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimų.

(38) Pareiškime nurodoma, jog Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. D1-791 patvirtinto Užstato už vienkartinės pakuotes sistemos administravimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos rengimo, derinimo ir ataskaitų bei informacijos apie jų vykdymą teikimo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) 20 punkto ir 30.3 papunkčio nuostatos neužtikrina sąžiningos konkurencijos laisvės.

(39) Vis dėlto, Aplinkos ministerija 2015 m. liepos 9 d. sprendimu Nr. (17-2)-D8-5166 suteikė teisę Pareiškėjui vykdyti užstato už vienkartinės pakuotes sistemos administratoriaus veiklą. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo įtarti, kad Tvarkos aprašo nuostatos turėjo poveikį Pareiškėjo galimybėms įeiti į rinką ir pradėti teikti paslaugas.

(40) Be to, Konkurencijos tarybos vertinimu, Pareiškime nepateikta duomenų, pagrindžiančių teiginius, jog Tvarkos aprašo 30.3 papunktis reiškia, kad užstato už vienkartinės pakuotes sistemos administratorius neprivalo apskaityti, o, tuo pačiu, ir užtikrinti kito administratoriaus administruojamų vienkartinį pakuočių atliekų priėmimo iš visų vartotojų. Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 11² straipsnyje nustatyta, kad užstato už vienkartinės pakuotes sistemos administratorius privalo Aplinkos ministerijai ar jos įgaliotai institucijai aplinkos ministro nustatyta tvarka pateikti užstato už vienkartinės pakuotes sistemos organizavimo plano vykdymo ataskaitą, o Tvarkos aprašo 30 punktas atitinkamai nurodo, kokie dokumentai ir informacija sudaro užstato administratoriaus metinę ataskaitą, t. y. jog teikiama informacija apie konkretaus administratoriaus pavedimo davėjų surinktų ir sutvarkytų atliekų kiekį. Vis dėlto nėra pagrindo reikalavimų administratoriui teikti informaciją apie savo vykdomą veiklą sieti su reikalavimu veikti integruotai ir apskaityti kito administratoriaus pakuočių priėmimą. Dėl šios priežasties nėra pagrindo įtarti, jog Tvarkos aprašo 30.3 papunkčio nuostatos darytų įtaką Pareiškėjo galimybėms teikti paslaugas.

(41) Įvertinusi aukščiau nurodytų teisės aktų reikalavimus ir Pareiškimo informaciją, Konkurencijos taryba konstatuoja, jog nėra pagrindo įtarti, kad Pareiškėjo nurodytos Tvarkos aprašo nuostatos prieštarauja Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.

(42) Konkurencijos taryba pažymi, kad nors Pareiškėjas teikė atsakymus dėl Konkurencijos tarybos administracijos darbuotojų nurodytų Pareiškimo trūkumų, tačiau nepateikė aiškių faktinių duomenų – įrodymų, susijusių su esminiais Pareiškėjo įtariamų Konkurencijos įstatymo pažeidimų požymiais, ir leidžiančių pagrįstai įtarti šiuos pažeidimus. VšĮ „Užstatas“ Pareiškime įvardijo daug įtarimų dėl galimų Konkurencijos įstatymo pažeidimų, tačiau nepateikė duomenų, leidžiančių pagrįstai įsitikinti (įtarti) šių įtarimų egzistavimu. Subjektyvių teiginių pateikimas Pareiškime nėra pakankamas pradėti Konkurencijos įstatymo pažeidimo tyrimą. Atsižvelgdama į tai, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad Konkurencijos tarybos administracijos darbuotojų raštuose buvo tinkamai įvertintos Pareiškėjo nurodytos aplinkybės ir pagrįstai pripažinta, jog Pareiškimas neatitiko jam nustatytų reikalavimų, todėl nėra pagrindo tenkinti VšĮ „Užstatas“ Skundo.

(43) Bet kuriuo atveju, netgi, jeigu Pareiškimas ir galėtų būti laikomas atitinkančiu jam nustatytus reikalavimus, Konkurencijos taryba konstatuoja, kad VŠĮ „Užstatas“ pateikti duomenys neleidžia pagrįstai įtarti galimų Konkurencijos įstatymo, 5, 7, 9 straipsnio 2 dalies ir 10 straipsnio 1 dalies pažeidimų. Atsižvelgiant į tai, Konkurencijos tarybai yra pagrindas atsisakyti pradėti tyrimą dėl Pareiškime nurodytų įtarimų pagal Pareiškime pateiktus duomenis Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 7 punkto pagrindu.

(44) Konkurencijos taryba pažymi, jog šis nutarimas priimtas VŠĮ „Užstatas“ Pareiškime nurodytos informacijos pagrindu ir neriboja Konkurencijos tarybos teisės paaiškėjus kitoms aplinkybėms ar gavus papildomos informacijos, leidžiančios įtarti galimus Konkurencijos įstatymo pažeidimus, pradėti tyrimą savo iniciatyva.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 1, 2 dalimis ir 4 dalies 7 punktu, 32 straipsnio 1 dalimi,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

Atsisakyti pradėti Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo reikalavimų pažeidimo tyrimą pagal VŠĮ „Užstatas“ pareiškimą.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas